

דבר תורה לפרשת כי תצא מפרוש רבנו עובדיה ספורנו

עורך: יצחק גבאי

סדר והגיון בתורה

מיוחדת היא פרשת כי תצא בכך שהיא זכתה להיות הפרשה עם המספר הרב ביותר של מצוות מכל פרשה אחרת (74 מצוות!). האם יש קשר בין כל המצוות הרבות שבפרשתנו? ובכלל, שאלה זו נכונה כלפי כל מצוות התורה, האם יש בסדר הופעת המצוות הגיון כלשהו? מקובל לצטט את הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל שהיה אומר "תורת ה' תמימה משיבת נפש" - רק כשתורת ה' תמימה אזי היא משיבת נפש. כלומר, רק כאשר רואים את התורה בשלמותה אז היא יכולה להשיב את הנפש, רואים את היופי שבה, את ההגיון והסדר ששיקע בורא עולם בה. הספורנו טורח פעמים רבות להראות את הסדר וההגיון הפנימי של התורה וכך הוא עושה לכל אורך פרשת כי תצא, מבאר כיצד כל מצווה שנזכרת בפרשה קשורה למארג כולל שיש בו סדר וחכמה. הוא מחלק את המצוות לשמונה קבוצות, משייך כל מצווה לקבוצה וטווה חוט שני המקשר בין כל הקבוצות.

קבוצה ראשונה: ענייני בני המדינה – "אחר ניצחון המלחמה דיבר בענייני בני המדינה" כלומר, מצוות שיכולות לקרות לאחר ביסוס התיישבות שלאחר מלחמה: אשת תואר, בן בכור, בן סורר ומורה, אבדה, פריקה וטעינה, כלי גבר ואשה, שלוח הקן, מצוות מעקה, כלאי האדמה והכרם, ושעטנז.
קבוצה השנייה: "אחר הדבור בענייני הישוב דיבר באזהרות המחוייבות לשריית השכינה בישראל... ולהישמר מלגרום הסתלקותה בפסול הזרע מצד העריות": אונס, אשת איש, שוכב עם בהמה, שוכב אשת אביו, ממזר וקידושי אשה.

הקבוצה השלישית היא ממש המשך של השנייה, "ומצד העריות באומות הפסולות": התגיירות וחיתון עם עמוני, מואבי, אדומי ומצרי.

הקבוצה הרביעית: שוב המשך לאזהרות המחוייבות לשריית השכינה, "ומצד טומאת המחנה": קרי לילה וכיסוי הצרכים.

הקבוצה החמישית: "אחר שדיבר במחנה הצובאים דיבר בדברים הקורין בו, לתקן עניינם ועניין הנשים הקדשות המצויות במחנה הצובאים": עבד כנעני שבורח, איסור קדש וקדשה ואתנן זונה.

הקבוצה השישית: "אחר שהזהיר להשמר מן הדברים הגורמים שתסתלק השכינה מישראל הזהיר על מיני חסד הגורמים להשרותה: ריבית, נדרים, אכילת הפועל, עניין הגט, אשה חדשה, אסור במשכון, גניבת נפש, שמירה מצרעת, רכילות, מצוות הלוואה, מצוות שכחה - החלה על הפועל בשעת האסיף, ועל הבהמה בשעת הדישה, ועל המת בלי זרע שלא ימחה שמו מישראל".

קבוצה שביעית: כהמשך למצוות היבום: "אעפ"י שהיבמה מצויה לבייש את אחי בעלה שלא חס על בעלה, לא הותר לאשה לבייש את הנלחם עם בעלה", במצווה זו התורה מצווה אותנו לשפוט אשה שפגעה וביישה גבר אחר על מנת לעזור לבעלה.

קבוצה שמינית: "אחר שהזכיר דרכי השריית שכינה בישראל, הזהיר... גם כן המחזיק בכלים המוכנים לעשות עוול" ובקבוצה זו המצוות לשמירה על משקל מדוייק כששוקלים את הסחורה הן במידות של נוזלים והן במידות של יבש.

מי שיעבור על הפרשה יראה כיצד כל המצוות שהזכיר הספורנו נכנסו בתוך מארג הקבוצות הללו, (חרגו מכלל זה, מצוות הלנת המת, ומצוות מחיית עמלק שאותן הספורנו לא הכניס בשום קבוצה), ובכך חשנו עין בעין בפרשה זו כיצד 'תורת ה' תמימה משיבת נפש'.

